

Osnove bibliotekarstva in organizacija knjižnic - 9

Primož Južnič

1 letnik prve stopnje

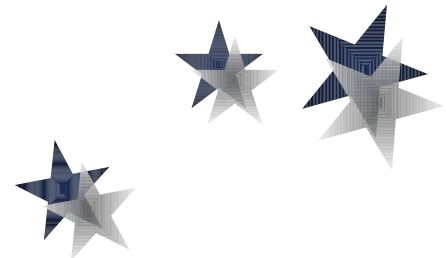
**Trendi izobraževanja za
delo v informacijskih
dejavnostih**

Bibliotekarska in informacijska dejavnost/znanost/področje/študij

---

Pojem bibliotekarska in informacijska **dejavnost/znanost/področje/študij**

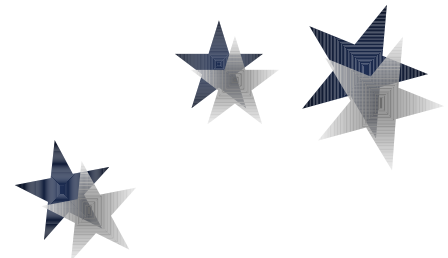
razumemo, kot ukvarjanje z zapisanimi informacijami in znanjem, ter s storitvami in tehnologijami, ki omogočajo njihovo uporabo in upravljanje z njimi.

Razmejitev

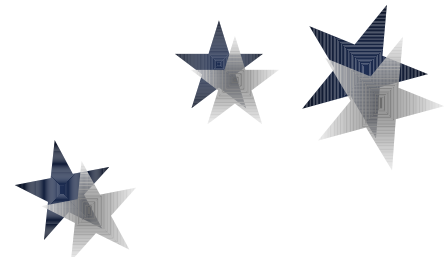
Da bi ga lažje razmejili od drugih sorodnih dejavnosti, ter opredelili znanja in usposobljenosti zanj, ga povezujemo z informacijskimi viri, njihovim zagotavljanjem, obdelavo, dostopom, upravljanjem, ter vedno več tudi z usposabljanjem za njihovo uporabo.

Razumevanje dejavnosti

Samo knjižnično dejavnost razumemo širše in ne samo kot informacijsko dejavnost, temveč tudi kot družbeno dejavnost, ki ima širše razsežnosti. S svojimi storitvami vpliva na različna področja vsakdanjega življenja in ohranja svoj javni značaj.

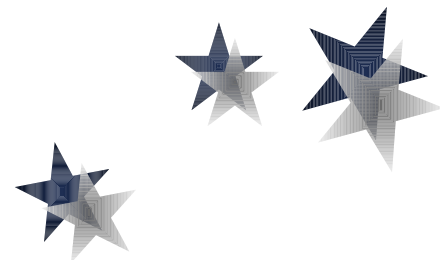

Izobraževanje za dejavnost

Kje se strokovnjaki za ta področja izobražujejo?

Praviloma njihovo izobraževanje poteka na spremenjenih nekdanjih bibliotekarskih programih (Library schools) in ta sprememba poteka že več kot 20 let.

Zakaj spreminjanje?

Premik v informacijsko dobo je zahteval spremembe, ter združil tradicionalno bibliotekarsko izobraževanje z novimi informacijskimi vsebinami, ter tako sledil zahtevam po ustrezno izobraženih strokovnjakih, ki bi bili kos novim zahtevam.

Tako, kot se je spreminjalo izobraževanje, se je tudi znanost (BIZ), na kateri le-to sloni.

Izobraževanje in/ali usposabljanje

- Naloga izobraževalnih ustanov in študijskih programov je, da izobražujejo,
- Naloga ustanov, ki diplomante zaposlujejo je, da jih usposabljajo.

Oboje povezuje profesija.

Profesija se opredeli takrat, ko uspešno nadzira oboje, tako izobraževanje, kot usposabljanje.

Nekateri avtorji opredeljujejo to kot osnovni izziv naše profesije (Gorman).

Malo zgodovine

Prvi univerzitetni študij na svetu ustanovi M. Dewey 1887 na Columbia University (ZDA), ki ga naslednje leto prenese na University of Albany.

Študij je usmerjen bolj praktično, poučujejo se delovni postopki. Diplomante pripravljajo za delo v knjižnicah. Velik poudarek je na obdelavi gradiva.

Williamsonovo poročilo 1923 kritično obravnava obliko, vsebino in organizacijo študija knjižničarstva in predstavlja osnovo za vrsto sprememb. Izhodišče je v tem, da ne gre samo za učenje veščin.

Še malce zgodovine

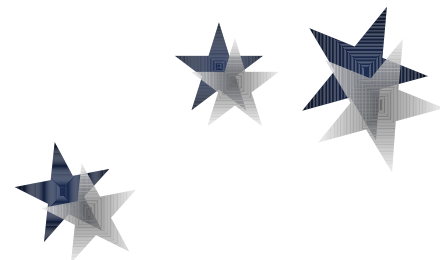

Leta 1926 začne prvi doktorski študij (University of Chicago). S tem področje - knjižničarstvo, dobi tudi znanost – bibliotekarstvo (Library science).

- Profesorji in študentje ne samo poučujejo/se učijo, temveč tudi raziskujejo.

V Evropi se študij na univerzitetni stopnji praviloma oblikuje šele po drugi svetovni vojni.

- Pred tem obstajajo različne oblike praktičnega usposabljanja, tečaji in strokovni izpiti.

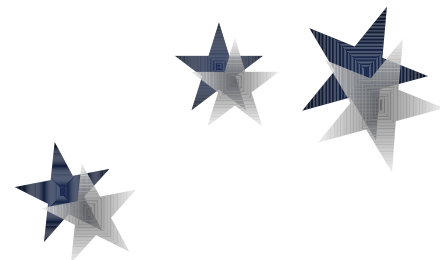

Sedanjest 1

Zadnjih 20 let so se študijski programi zelo spremenili. To se je sicer na zunaj odrazilo v spreminjanju nazivov teh programov.

Za spremembo imen so praviloma tudi vsebinske spremembe, ki so lahko hitre ali bolj postopne.

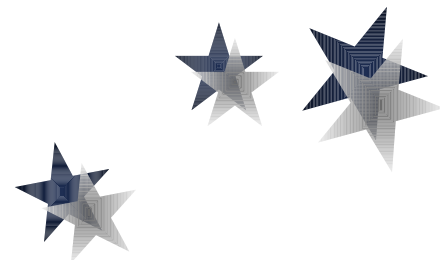

Sedanost 2

Klasična znanja se preoblikujejo in delno izginjajo iz programov, vpeljejo se novi predmeti in z njimi nova znanja. Vse bolj pomembna postajata specializacija in interdisciplinarnost.

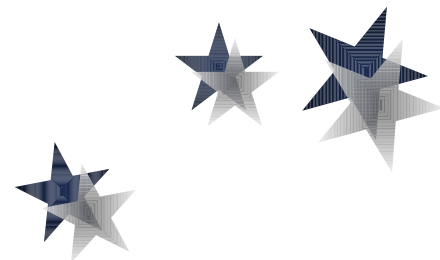
Zahtevana nova znanja in usposobljenosti niso izključno vezana na informacijsko tehnologijo.

Različne rešitve 1

Nekateri programi so se spremenili tako, da so se njihovi izvajalci obrnili k študiju različnih aspektov informacij in ločili študijski program in predmet svojega raziskovanja, od ustanov (knjižnic) - specifičnega profesionalnega izobraževanja, kar so bili pred tem bibliotekarski izobraževalni programi (po vzoru na medicino in pravo).

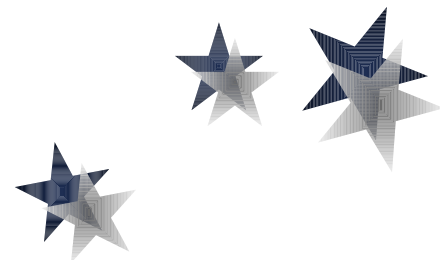

Različne rešitve 2

Drugi ohranjajo povezanost z konkretno dejavnostjo in ustanovami (knjižnicami) in pričakujejo od praktikov večjo angažiranost in vključitev v oblikovanje in izvajanje študijskega programa.

Pri tem opozarjajo, da so potrebe po knjižničarjih še vedno velike in jih morajo upoštevati.

Izziv sprememb

Težava:

Dejavnost se hitro spreminja. Izobraževati je treba za sedanost in za prihodnost, ki pa nista identični.

Prednost:

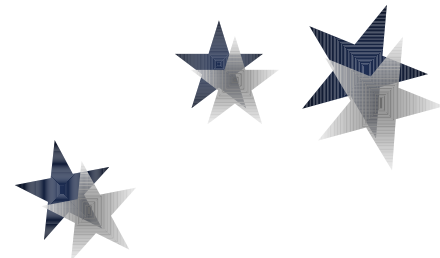
Izobraževanje in praktično delo sta povezana. Zato je lažje opredeliti cilje izobraževanja.

Kje se srečata dejavnost in izobraževanje zanjo?

- **Vključevanje praktikov v izobraževalni proces**
- **Praksa za študente**
- **Raziskovalno delo**

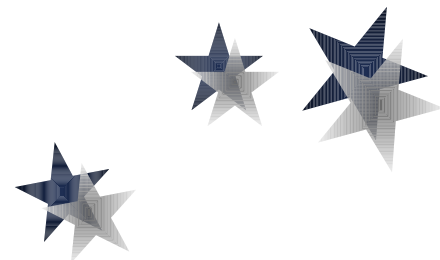

Vključevanje praktikov 1

---

je izjemno pomembno za ohranjanje stika med izobraževalnimi programi in prakso. V ZDA je 23% FTE visokošolskih učiteljev na področju BIZ, le delno zaposlenih na univerzi in prihajajo iz prakse (Stoffle. Leeder, 2005).

Nujna je večja fleksibilnost univerze pri zahtevah za habilitacije in vključitev praktikov v pedagoški proces.

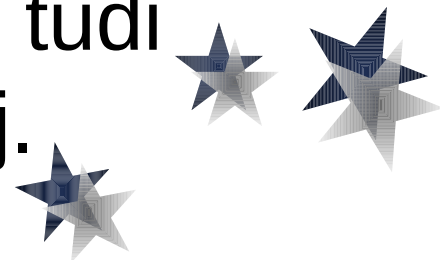
Vključevanje praktikov 2

Spremembe so usmerjene k kvaliteti izobraževalnih programov in diplomantov na delovnem mestu.

Vključevanje usposobljenih strokovnjakov iz prakse, lahko pomeni osnovo za partnerstvo.

Dokler bodo delovna mesta, bodo tudi študentje zainteresirani za študij.

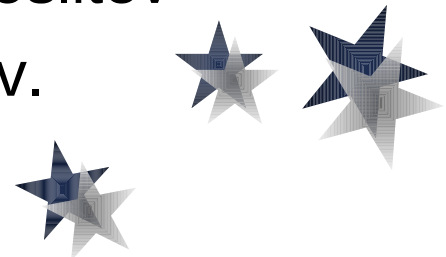
Praksa študentov 1

Delovna praksa pomeni študentom strukturirano izkušnjo pri učenju in razvijanju spretnosti in znanj.

Študentom omogoča:

- pridobivanje izkušenj v pravem delovnem okolju
- testiranje pridobljenega znanje in spretnosti
- razvijanje novih usposobljenosti
- ustvarjanje predstave o možnostih za zaposlitev
- vzpostavitev prvih profesionalnih kontaktov.

Praksa študentov 2

Ustanovam omogoča:

- začasno pomoč ali
- potencialne bodoče sodelavce
- nove ideje.

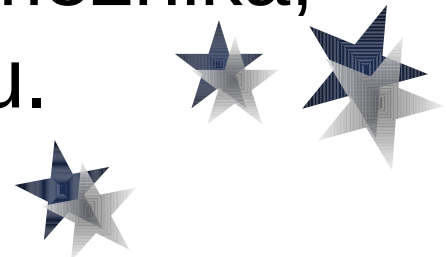
Praksa je proces učenja na osnovi študentovega samostojnega iskanja in razmišljanja o delovnih procesih. Spremljata ga dva mentorja, delovni strokovnjak iz prakse in profesor.

Raziskovalno delo 1

Poleg razvoja profesije, kar je splošna korist, je raziskovanje pomembno tudi za izboljšanje kvalitete storitev, reševanja problemov in iskanja novih rešitev na delovnem mestu, strokovnega napredovanja, ter izboljšanja statusa, tako posameznika, kot tudi same dejavnosti v okolju.

Raziskovalno delo 2

V vseh, tudi najbolj razvitih državah, podatki kažejo, da praktiki (delovno aktivni knjižničarji), premalo raziskovalno delujejo.

Dve obliki sodelovanja v raziskovanju:

- Aktivno – izvajanje raziskav
- Pasivno – spremljanje raziskovalnih rezultatov.

Zaključki

Knjižnice nadaljujejo s svojim poslanstvom in ne izumirajo.

Zahtevajo izobražene strokovnjake, ki bodo lahko kvalitetno izvajali storitve. Strokovnjaki iz prakse in tisti, ki jih izobražujejo, morajo sodelovati pri odgovorih na nove izzive.

Del informacijskih strokovnjakov se bo zaposloval tudi v drugih ustanovah, ne samo v knjižnicah. To je prednost in zato je bilo potrebno izobraževalne programe temu prilagajati.

